

Stupeň utajení ZRUŠEN dle §22, odst. 4, zák. č. 412/2005 Sb., dne 10.7.2006

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ !~~

VÝTISK č. 30

ZPRÁVA O ČINNOSTI CELOÚTVAROVÉ ORGANIZACE KSČ
NA ROZVĚDCE ZA OBDOBÍ BŘEZEN 1968 - BŘEZEN 1969

CELOÚTVAROVÝ VÝBOR KSČ

Ú v o d :

Na základě požadavku více než jedné třetiny členů celoútvárové organizace rozhodl CÚV v prosinci 1968 uspořádat mimořádnou konferenci celoútvárové organizace ve dnech 12. - 13. března 1969. V souladu se stanovami strany požádal v tomto smyslu o souhlas sekretariát ÚV KSC. Dne 26. 2. 1969 projednával sekretariát ÚV KSC otázku konference a návrhu na vytvoření Hlavního výboru KSC na rozvědce. Vzhledem k tomu, že došlo ke schválení návrhu na vytvoření HV KSC správy okresního výboru strany, dal sekretariát ÚV KSC souhlas ke konání ustavující konference v termínu stanoveném původně pro mimořádnou konferenci, tj. 12.-13. března 1969.

V zájmu kvalitní přípravy konference předkládá CÚV KSC základním organizacím a delegátům konference zprávu o činnosti Celoutvárové organizace se stanoviskem k dalšímu zaměření stranické práce v oblasti ideologické, politického zajišťování služebních úkolů a stranicko-organizační. Dle názoru CÚV je třeba přípravu i vlastní průběh konference orientovat na další pozitivní činnost v duchu listopadové rezoluce ÚV KSC. Celková složitost minulého i současného vývoje ve straně neumožňuje v plném rozsahu a přesně zhodnotit ani činnost naší organizace. V hodnocení období od poslední celoútvárové konference se snažíme proto postihnout zejména ty problémy, ze kterých je třeba vycházet v dalším zaměření stranické práce. K některým otázkám uplynulého období, které nepovažujeme za prvořadé a v současné době podstatné, se nechceme již vracet ve vlastním referátu na ustavující konferenci a proto je - jak v zájmu faktologické přesnosti, tak i objektivnosti pohledu na jednotlivá stanoviska a práci CÚV - uvádíme v této zprávě. Jsme si plně vědomi, že neexistuje jednotný názor na činnost CUV a celé organizace, právě tak, jako existují názorové diference na jednotlivé aspekty práce celé strany a politické situace ve společnosti. Vycházíme však důsledně ze současné situace, kdy vedení strany dalo zejména na listopadovém plénu

ÚV KSČ a v dalších dokumentech z prosince 68 a ledna 69 základní politickou linii, která vychází z rozvíjení a aplikace pozitivních rysů polednové politiky na současné podmínky a která je jediným reálným východiskem pro sjednocování a akceschopnost strany. Věříme, že v tomto duchu proběhne i ustavující konference a že její jednání vyústí v závěry, které vytváří odpovídající politické podmínky pro splnění náročných úkolů, které od rozvědky očekává vedení strany a státu.

archiv
bezpečnostních
složek

I.

Z politického i faktologického hlediska není možno hodnotit současnou situaci, aniž bychom se zpětně nepodívali na období **před** a po výroční konferenci v minulém roce.

CÚV i nyní zastává názor, že se po lednu pozitivně projevil zájem komunistů složky reagovat na mnohé progresivní podněty z dosavadní rozvědné práce, v politické atmosféře dané prosincovým a lednovým plénem UV strany ve snaze podložit jej úsilím o zkvalitnění rozvědné práce a vytvořit pro ni i odpovídající vnější předpoklady.

Již po XII. sjezdu strany a zejména pak po XIII. sjezdu sílily v našich ZO KSC i v CÚV hlasy, které se snažily i v daných podmínkách prosazovat kvalitativně nové pohledy na služební i stranickou práci. Byly uváděny koncepční i praktické náměty k překonávání krize minulého vedení složky, k lepší organizaci práce, ke zdokonalování plánování a kontrole rozvědné činnosti, ke zlepšení zásad konspirace a bdělosti, k objektivizaci poznatkové základny, k potřebě analytické práce, k vybudování informačního systému apod. Tyto všechny náměty byly v dílčí míře podchyceny v prvním pokusu o dlouhodobé zaměření úkolů rozvědky v roce 1965 - v 5ti letém plánu rozvědky. Po linii stranické práce se snažil minulý CÚV koncepčně i prakticky analyzovat úlohu stranické organizace na složce, zkvalitňovat práci s jednotlivci a snažil se vytvářet předpoklady pro samostatný HV KSC na rozvědce. Jen při tomto letním pohledu je zřejmé, že kladné rysy služební i stranické práce se projevovaly již v období před lednem. Nelze popřít ani tu skutečnost, že úsilí zdrcující většiny našeho stranického kolektivu přineslo své výsledky i v pracovní oblasti naší rozvědné činnosti.

Je však zároveň nepopíratelnou skutečností, že problémem deformovaného řízení složky, nedostatečné řízení a úkolování složky ze strany dřívějšího vedení MV a potřeba jejího společenského opodstatnění se po lednu

citlivě odrazila i ve stranické a služební činnosti i v celkové atmosféře na složce.

Proto všechny ZO KSC na složce uvítaly výsledky lednového pléna ÚV KSC a vyjádřily svou podporu novému vedení strany v prosazování a realizování myšlenek a principů politiky očištěné od deformací dřívějších let. Výroční členské schůze zaznamenaly rozmach stranické aktivity a celkové probuzení z politické apatie a lhostejnosti. Celkově v naší stranické organizaci se prosazoval názor, že nastalo období, ve kterém bude možno realizovat myšlenky, které nazrávaly v minulých letech.

V této tvořivé atmosféře bylo započato i s koncepčním zpracováním problémové analýzy čs. rozvědky, s materiálem, který byl sebekritickým a kritickým objasněním vlastních i objektivních problémů složky a vyjadřoval snahu dát podklady k jejich řešení v zájmu zvýšení efektivity a akceschopnosti rozvědky a vytvoření záruk pro sociální jistoty pracovníků.

Jsme i nyní přesvědčeni, že služební aktivně a čestně přistoupil po lednu ke zhodnocení problémů své práce a že "problémová analýza" čs. rozvědky byla pozitivní koncepční dokumentací k řešení problematiky složky v systému nově tvořeného pojetí vládní administrace.

Výroční konference v březnu pak plně odrážela atmosféru celkové situace ve straně, nedostatečnou informovanost o lednovém plánu a vedle toho snaha o tvořivý přístup pracovníků rozvědky a stranické organizace k problémům dalšího rozvíjení socialistické státnosti. Výroční konference jednomyslně podpořila názor VCS řady ZO KSC na vyřešení postavení rozvědky jako mimorezortního orgánu vládní exekutivy na zákonném podkladě. Závěrečné usnesení VK zdůraznilo, že společenské uznání významu rozvědky může pomoci vyřešit i další belavé otázky pracovníků složky, včetně sociálně-právních jistot.

Celoútvárový výbor se zmiňuje o těchto otázkách širěji proto, aby připomněl, že nevznikly jen výroční konference a další činnosti stranického orgánu, ale že měly své kořeny v dlouhodobém procesu vývoje rozvědky a byly odrazem narůstající nespokojenosti s řízením rozvědky shora, využitím její produkce a neustále se zhoršujících podmínek pro práci rozvědky jak ve vztahu k legalizačním úřadům, tak i v zahraničí. Jak dnes CUV hodnotí zpětně usnesení VK týkající se otázky společenského postavení a zařazení rozvědky ?

Jsme toho názoru, že požadavky VK na zlepšení úrovně rozvědné práce, její řídicí úrovně, posouzení jejího objektivního zaměření a společenského postavení v zájmu její akceschopnosti zajišťovat rozvědné informační podklady pro vládní a stranickou politiku i pro plnění internacionálních závazků - byly a jsou ve své podstatě obsahově správné. Složka byla již od jara 1968 v závažných otázkách koncepčně a prakticky připravena zajistit tvůrčím způsobem moderní pojetí a provádění rozvědné práce socialistického státu a projednat otázky s tím související s vyššími služebními i stranickými orgány.

Výroční konference však nezaregistrovala celou složitost polednového vývoje. Cítila a chtěla řešit profesionálně politické problémy, aniž plně postihla, že v jarních měsících vyvrcholila celková sociální a politická krize naší společnosti - jako důsledek celé předlednové situace. VK vyjádřila nespokojenost se stavem, který byl ve vedení ministerstva vnitra (dopis s. Dubčekovi 14.3.1968) kdy setrvali na svých místech vedoucí pracovníci, kteří byli zosobněním starého deformačního stylu práce a řízení MV a kteří navenek i vnitřně se málo starali o to, aby ministerstvo vnitra a zejména jeho bezpečnostní složky se staly účinným článkem nového pojetí mocenských orgánů státu. Nepostihla však celou složitost koncepčních, organizačních a personálních otázek, před kterými stálo vedení strany, nepřipravenost na živelné vyvstání mnohých, v minulosti neřešených problémů naší společnosti a orgánů

státní správy. I když správně usnesení VK žádalo, aby vedoucí služební i straničtí funkcionáři složky udělali vše pro to, aby vyšší služební i stranické orgány zhodnotily problematiku rozvědky na základě objektivního, zdůvodněného a kvalifikovaného přístupu, ukazuje se dnes, že vedení strany a vláda neměly v dané době dostatek času, klidu i vlastních poznatků a že v důsledku toho koncepční návrhy složky zůstaly monologem.

Vedení rozvědky a CÚV i po výroční konferenci se soustředily především na politické otázky, které souvisely s její služební i stranickou problematikou. Stranická organizace však v podstatě jen registrovala vnější vnitrostranickou a vnitropolitickou situaci. Neměla hlubší stranickou informaci o smyslu a významu lednového a dubnového pléna ÚV KSČ, i bližší bezpečnostní poznatkovou základnu k celkové situaci ve státě. Dílčí stranické informace získával CÚV jen z občasného styku se státně-administrativním odd. ÚV KSČ, s. Prchlíkem, Večeřou, Králíkem. Nebyla dostatečná informace po služební linii.

I za této situace vedení složky a CÚV již v dubnu upozornily předsednictvo ÚV strany na vážné možné důsledky pro další činnost rozvědky, vyplývající z často neuváželných kampaní, které v dané době vedl tisk, rozhlas a televize proti bezpečnosti jako celku. Tehdy jsme v dopise ÚV KSČ uvedli: "Komunisté rozvědky se ztotožňují s oprávněnou objektivní kritikou nezákonných metod minulé činnosti MV, plně podporují přešetření příslušných stranických a bezpečnostních pracovníků, kteří organizovali a prováděli represe a požadují plnou rehabilitaci postižených. Nutno však i říci, že sdělovací prostředky vedou kritiku proti aparátu státní bezpečnosti často globálně, bez zřetele na diferencovanou zodpovědnost, bez ohledu na dodržování platných zákonů o utajení státního tajemství, a to i v oblasti rozvědné činnosti. Tento stav vyvolává naše oprávněné obavy nejen o vyzrazení metod naší práce, ale ve svých důsledcích i obavy o celkovou bezpečnost naší socialistické republiky."

V dopise bylo dále vyjádřeno ocenění toho, jaké stanovisko zaujalo dubnové plénum ÚV strany k problematice bezpečnosti. Zdůraznili jsme, že vedení MV se nedokázalo včas a účinně orientovat v situaci tak, aby bylo schopno řídit práci bezpečnostního aparátu a vysvětlovat veřejnosti skutečné společenské poslání orgánů MV a vhodnou publikací konkrétních příkladů a správnou reakcí čelit nezdravě se vytvářející atmosféře veřejného mínění k práci a pracovníkům MV.

V dalším písemném i osobním styku s vyššími stranickými orgány se CÚV soustředil na problematiku složky tak, jak stanovilo usnesení VK.

V květnu jsme předložili státně-administrativnímu oddělení ÚV KSČ návrh statutu na HV KSČ při správě MV a zpracovali společně s vedením složky podklady pro možné posouzení státně-bezpečnostní politiky státu s tím, že ze stanovených zásad by mohla objektivně vyplynout úloha a úkoly i rozvědky. CÚV se zúčastnil některých počátečních jednání na státně-administrativním odd. ÚV KSČ k těmto otázkám, vedení složky jmenovalo i pracovníky do příslušných komisí, avšak činnost komisí nebyla důsledně prováděna a realizována.

V květnu také vedení složky informovalo písemně státně-admin. odd. ÚV o návrhu AP složky v návaznosti na "Problémovou analýzu čs. rozvědky" a o vnitřní situaci na složce. Zdůraznili jsme v dopise, že "vycházejí ze závěrů lednového pléna ÚV KSČ a VK budou nutné nové pohledy na některé základní otázky i definování společenské opodstatněnosti rozvědné práce v nových podmínkách, bude nutná racionalizace rozvědné činnosti a jejího organizačního začlenění, bude třeba řešit i otázky společenské a institucionální kontroly rozvědné práce, právní postavení rozvědky apod." Všechny tyto otázky zůstávaly však nadále otevřené, aniž bychom dosáhli pokroku ve směru ke koncepční diskusi o těchto problémech nebo ve směru ustavení mechanismu jejich řešení. Tato situace se pochopitelně nepříznivě od-

rážela ve vědomí kolektivů našich pracovišť, vedla k netrpělivosti, podlamovala autoritu vedení rozvědky, vytvářela atmosféru nedůvěry v jeho akceschopnost a u pracovníků rozvědky vyvolávala pocity právní a sociální nejistoty.

Avšak i za této složité situace pokračuje na složce intenzivně příslušná zpravodajská a operativní činnost i konkrétní zpracování otázek Problémové analýzy i AP, Sílí však obavy a nejistota, bude-li to k něčemu vůbec dobré. V této době jsme předložili rovněž po vládní linii návrh na zřízení koordinačního orgánu a návrhy na úpravu delimitace pravomoci.

Vcelku je nutno konstatovat, že v této době došlo na rozvědce ke zhoršení akční atmosféry, že se názory polarizují a že zejména objasňování jednotlivých průběžných problémů situace i výhledů rozvědky představuje nápor na kapacitu služebního a domnívám se i stranického vedení.

CÚV není dodnes známa reakce vyššího služebního nebo stranického orgánu na tyto naše návrhy. Koncem května byly vedení složky a CÚV neoficiálně informovány o usnesení předsednictva ÚV KSČ o návrhu na vyšlenění složek státní bezpečnosti ze svazku MV, o vytvoření nové společné organizace R. a KR. - ÚSZS a přípravě jednotného zákona pro tuto novou organizaci.

V dopise vedení složky a CÚV, který reagoval na tuto situaci, bylo uvedeno, že "si nečiníme nárok trvat na tom, že všechny námi zpracované materiály jsou objektivně správné, že jsou jedinou možností řešení. Je však třeba respektovat, že jsou založeny na dlouhodobých zkušenostech práce rozvědky a snaze aplikovat je na současné podmínky. Naprosto jednoznačně chápeme momenty mezinárodní a vnitřní situace, které vedou k urychlenému řešení. S politováním konstatujeme, že jsme nebyli o této změně informováni a zejména, že byla vyloučena naše účast na přípravě zákona. Tento postup se nutně jeví jako porušení základních norem stranické práce tím, že nebyla respektována spolu-

účast ani informovanost stranických i služebních orgánů, kterých se rozhodnutí přímo týká. Považujeme za nezbytnou plnou informovanost o polit. aspektech přijatého řešení a vysvětlení konkrétního přístupu při zpracování návrhu pro předsednictvo ÚV KSČ. Upozorňujeme na skutečnost, že zvolený postup při řešení problémů rozvědky vyvolává u komunistů naší organizace pocit, že nemají plnou důvěru vyšších stranických orgánů."

V této souvislosti vznikla nutnost přehodnocení koncepčních úvah o společenském postavení rozvědky. CÚV přihlížel k danému stavu, i když zaregistroval mnohé nesrovnalosti kolem přípravy tvorby uvedeného usnesení předsednictva ÚV KSČ. Souhlasil s dopisem vedení složky bývalému ministru s. Pavlovi koncem června, ve kterém bylo uvedeno, že plně respektujeme potřebu jednotného řízení R. a KR. Bylo upozorněno na to, "že připravovaný návrh zákona není dobrým řešením, že je kompromisem, z něhož jde přímo vyvodit utajovanou skutečnost o dosavadní příslušnosti rozvědky ke státní bezpečnosti. Navrhované řešení spojuje a zveřejňuje v jedné zákonné normě spojení kontrarozvědné a rozvědné činnosti, což z hlediska mezinárodního práva a mezinárodního veřejného mínění a publicity je vážnou kompromitací ČSSR." Byl vyjádřen názor, "že pro jednotné řízení obou složek není na závalu existence dvou separátních zákonných norem a že toto je plně v souladu se smyslem usnesení předsednictva ÚV KSČ."

K těmto věcným otázkám problematiky rozvědky nebylo dáno z vyšších stranických orgánů žádné vysvětlení a tak KRK CÚV dopisem ústřední KRK počátkem července a znovu vedení složky a CÚV dopisem předsednictvu ÚV strany upozorňovaly na potřebu uváženého a kvalifikovaného řešení těchto problémů.

Poslední dopis k této problematice byl odpovědí na výzvu branného a bezpečnostního výboru NS k podpoře politické koncepce práce býv. ministra s. Pavla koncem července. V dopise jsme uvedli, "že návrhy, které služební vedení rozvědky předložilo v minulých měsících

k otázkám společenské funkce, zaměření rozvědky a její právní uzákonění v soustavě státní exekutivy - zůstaly až dosud pouze monologem ze strany rozvědky." Bylo konstatováno, "že staré vedení MV se nestalo účinným pomocníkem realizace nového pojetí práce MV a že prováděná kádrevá opatření, i když se zpožděním, mohou pomoci urychlenému vytvoření funkčních podmínek pro řešení konsolidace činnosti MV i pro komplexní zpracování státně-bezpečnostní politiky."

Všechny tyto akce vedení složky i CUV byly vedeny upřímnou snahou přispět k lepší kvalitě podmínek práce rozvědky a plnit v tomto smyslu usnesení výroční konference. CUV je hluboce přesvědčen, že svou podporou služebních návrhů neprováděl nečestnou, jednostrannou a neobjektivní činnost. Jsme toho názoru, že koncepční návrhy vedení složky z I. pololetí 1968 mají i dnes svou pozitivní obsahovou hodnotu. Dnes však, při zpětném hodnocení dané situace dospíváme k poznání, že pravděpodobně na vyšších vládních a stranických místech nebyla objektivní připravenost k analýze a řešení návrhů předkládaných rozvědkou.

Za hlavní faktory, které souvisely s tímto stavem lze považovat:

- nedocnění, že rozvědka v předlednovém systému nebyla společensky hodnocena mimo rámec MV a svých internacionálních svazků. Její existence byla sice uznávána, avšak pochopení jejího společenského významu a úlohy zůstalo bez analýzy a hodnocení. Tento stav se objektivně přenesl i do polednového období a bylo málo vyšších politických činitelů, kteří se angažovali seriózním přístupem k problematice rozvědky. V dubnu to byl předseda vlády s. Černík, který přislíbil, že do podzimu může být vyřešeno společenské postavení i právní legalita rozvědky. Kladně se vyjádřil k zaměření práce rozvědky, k vytvoření koordinačního výboru složek zahraničních služeb,

k tvorbě informačního vládního systému, k delimitaci pravomoci pro vedení složky v rámci MV apod. Tímto však v podstatě skončilo.

Od VK byl celotvarový výbor v průběžném, i když sporadickém styku se státně-administrativním oddělením ÚV KSC - konkrétně se s. Prchlíkem, bývalým vedoucím tohoto oddělení. Scudruh Prchlík projevil zájem o koncepční problematiku rozvědky i o zpracování koncepce státně-bezpečnostní politiky státu. CUV však nezná jaké konkrétní návrhy byly jeho oddělením předkládány předsednictvu ÚV strany.

Během června a července začal věnovat zvýšenou pozornost problematice rozvědky bývalý ministr MV s. Pavei, v dílčím měřítku i předseda branného a bezpečnostního výboru NS, s. Hofman. Poměrně krátké období byl CUV a KRK ve styku s býv. náměstkem ministra s. Šalgovičem.

Nepodařilo se - nikoliv však naší vinou - realizovat usnesení VK o přijetí delegace rozvědky s. Dubeekem. Úsilí jsme v tomto směru vyvinuli více než dost. Nárazově jsme jednali se s. Smrkovským, Císařem a Slavíkem - po srpnu pak krátce se s. Mlynářem.

- Hodnotíme-li dnes tuto svou činnost, musíme konstatovat, že v dané vnitropolitické situaci po lednu, měla problematika rozvědky pravděpodobně sekundární význam nejen v rámci MV a bezpečnostních složek, ale i s ohledem na složitost společenských otázek, které před vedením MV stály. Problémy kontrarozvědky bezesporu převažovaly v úvahách a praktických opatřeních vedení strany, což mohlo znamenat, že senechtělo přistoupit k principiálnímu zvážení a řešení jen problematiky rozvědky, snad v určité obavě, aby to nenarušilo organizaci a obsah bezpečnostních složek jako celku, k nimž je rozvědka počítána.

Není vinou dřívějšího vedení rozvědky a CÚV, že od jarních měsíců nedošlo k jasnému koncepčnímu a praktickému vymezení obsahu práce kontrarozvědky a koordinace činnosti s rozvědkou. CÚV od jara požadoval, aby obě složky měly vytvořeny objektivně nejvhodnější podmínky akceschopnosti v zájmu celé naší socialistické společnosti. Jen závěrem k této otázce připomínáme, že CÚV v červenci a srpnu připravoval prostřednictvím HV KSČ na MV setkání stranických funkcionářů Rozvědky a Kontrarozvědky, abychom i po stranické linii našli společný přístup k pracovní problematice obou složek. Jednání stanovené na konec srpna se již neuskutečnilo.

- Celá složitost vnitropolitické situace se velmi výrazně a velmi citlivě odrážela i v politické situaci na složce. I ve vědomí našich pracovníků se začaly výrazněji odrážet rozpory a tlaky společenského vývoje, včetně globálních kampaní proti bezpečnosti, i samotné rozvědce, CÚV musí konstatovat, že správné závěry květnového pléna ÚV strany o různých, zejména pravicevých extrémních tendencích v naší společnosti, nebyly dostatečně realizovány v celé straně, v řízení služební a politické práce, zejména ale při řízení rezidentur na zvýšení pozornosti bezpečnostním poznatkům potřebným z hlediska ochrany státu před činností západních rozvědek. Rozvědka zejména nepocítila zlepšení řízení ze strany vyšších i služebních orgánů. Je faktem, že se tato situace i živě promítala v letních měsících na naší složce, v životě ZO KSČ, kdy byla prohloubena i o problémy kolem řešení otázek rozvědky a vnitřně také atmosférou v oblasti sociálně právních jistot pracovníků v souvislosti s jednáním o návrhu AP této složky.

V té době - podruhé od dubna - zaujal CÚV stanovisko k vnitropolitické situaci, v souvislosti s dopisem ÚV KSČ k problému 2.000 slov. Jasně jsme se ztotožnili

se zveřejněným prohlášením předsednictva ÚV KSČ a odmítli formy namířené k "urychlování demokratizačního procesu" jako vážného ohrožení politiky strany. Zároveň jsme vyjádřili nesouhlas a odsouzení anonymních forem politického boje, vedeného z pravých i levých pozic.

- Jsme dále toho názoru, že celkově naše strana neviděla komplikovanost pohledu některých socialistických zemí na polednový vývoj v ČSSR. To zpětně dokreslují názory a závěry jednání vedení šesti komunistických stran od setkání v Drážďanech až po dohodu v Bratislavě. Nepochopení a nedorozumění chtěl CUV a ZO KSČ na složce řešit formou dopisu stranické organizaci sovětské rozvědky počátkem srpna, zároveň s pozváním stranické delegace sovětské rozvědky v podzimních měsících do ČSSR. Dopis nebyl odeslán, CUV s jeho obsahem seznámil v té době stranického funkcionáře sov. styčných důstojníků s. SLAVINA.

To jsou některé vnější faktory, které podle názoru CUV mohly v polednovém období politicky i fakticky ovlivňovat přístup vyšších služebních a stranických orgánů k problematice rozvědky a jež bezesporu měly vliv i na řešení problémů uvnitř rozvědky samé.

Pokud jde o vnitřní aspekty složky, je třeba říci zcela otevřeně, že názorová jednotota stranické organizace k problematice rozvědky neexistovala před lednem ani po lednu, i když sama VK se dosti výrazně a jednotně vyjádřila k celé řadě problémů, které se nakupily během existence rozvědky a přijala závěry, jak tyto problémy řešit.

- Neřešení hlavní otázky usnesení VK o společenském postavení rozvědky v jarních a letních měsících vyvolalo zejména od června otevřenou diferenciaci názorů na tuto otázku v naší stranické organizaci.

Na jedné straně sílily názory, že se změnila celková situace ve státě i politické podmínky, které vyžadují přehodnocení některých závěrů usnesení VK v otázce společenského postavení rozvědky, na druhé straně byly hlasy, které žádaly důsledné plnění usnesení VK, že je to plně v souladu s principy AP strany i s demokratickým procesem ve vládní exekutivě, v souladu se změnami v řízení a pojetí práce vazbových partnerských institucí. Byli jsme v dané etapě vystaveni tlaku obou těchto směrů názorové diferenciace. Zastávali jsme názor, že jen uvážené, kvalifikované, ale zároveň rozhodné řešení problematiky rozvědky vyššími stranickými a vládními orgány může přispět k uklidnění názorového stavu na složce.

- Ve svém vztahu ke služebnímu vedení složky vycházel CÚV z usnesení VK, které ukládalo, aby tento vztah byl rozvíjen v duchu soudružské spolupráce, s náročným a kritickým přístupem k řešení těchto otázek, kde bylo a je potřebné mít politickou podporu stranické organizace rozvědky.

CÚV po výroční konferenci jasně vyjádřil svou plnou podporu všem opatřením vedení složky k zajišťování průběžných úkolů rozvědky, zpracování koncepčních materiálů a po dohodě s vedením složky se zúčastnil některých vnějších stranických nebo služebních jednání k problematice složky. Jednání CÚV se štábem I. správy MV v jarních měsících bylo oboustranně vedeno úsilím realizovat doporučení vyplývající z usnesení výroční konference.

CÚV se v žádném případě nesnažil nahrazovat služební vedení nebo na ně vyvíjet nátlak. Byli jsme si vědomi, že prioritním úkolem komunistů ve vedení složky je, aby sami aktivně, se zobjektivizovanou argumentací vysvětlovali a zajišťovali problémy rozvědky

u vyšších vládních orgánů. Ve vedení součásti a CÚV nebyly rozpory ve společném snažení prosazování zájmů rozvědky navenek.

Nepřísluší nám, abychom hodnotili situaci ve vedení složky po VK. To je otázka služebního vedení. CÚV je si vědom, že šlo a jde o citlivé politické a osobní otázky. Hovoříme o tom však proto, že tato otázka souvisela a dosud souvisí s prestiží vedení složky, s rozhodností řídicí úrovně i s disciplínou celého pracovního kolektivu. Je známo, že ve vedení složky se po lednu angažovali za nové pojetí činnosti rozvědky hlavně soudruzi Novák a Čada. U soudruha Housky, který v průběhu minulých let věcně řídil složku a přispěl svou účastí ke zpracování a realizaci nových prvků rozvědné práce, počala se po lednu postupně projevovat pasivita jak po služební, tak i po stranické linii a to právě v době, kdy složka potřebovala uváženého a rozhodného řízení. Nejednota ve vedení složky byla i pro CÚV znatelná zejména od dubna, kdy soudruh Houska podal svou žádost s. ministrovi k přešetření své dřívější činnosti na KR a hlavně pak v květnu, kdy veřejně ve známost, že bez vědomí ostatních členů vedení se zúčastnil zpracování návrhu na ÚSZS. Tato situace spolu s dalšími problémy jako např. nejasnosti kolem návrhu prvního AP složky, i návrhy 17ti náčelníků na zlepšení úrovně práce se služebním aktívem náčelníků v dubnu pak objektivně přispěly k prohloubení názorové diferenciaci a označování pracovníků na "staré" a "nové" příslušníky MV apod.

Stanovisko k setkání 17ti náčelníků v dubnu min. rčku CÚV zaujal na prosincovém aktivu. Hodnotil ji jako nesprávnou formu služebního přístupu k věci, i když mohla být upřímně myšlena. Hovoříme o tom i nyní proto, že tato akce měla nepříznivý politický vliv a dopad v rámci složky.

Vnitřní složitou otázkou byla i tvorba AP složky, ideově tvárněna jako aplikace návrhu AP strany na podmínky rozvědky a navazující funkční dokument na Problémovcu

analýzu čs. rozvědky. CÚV byl a je názoru, že obsah návrhu nebyl důsledně propracován a náčelnický sestav včas nevyvětlil myšlenky návrhu AP na pracovištích. CÚV byl tehdy shodný s názory některých ZO KSC, aby byla služebně provedena analýza minulé činnosti rozvědky, což mohlo pomoci při reálném tvárnění její struktury i perspektivní práce. Zároveň však CÚV ocenil tvůrčí práci pracovníků, kteří se na tvorbě návrhu AP složky zúčastnili. V souvislosti s nejasností obsahu návrhu AP složky a řádným nevysvětlením na pracovištích, narůstala mezi pracovníky nedůvěra v návrh AP jako celek. Je skutečností, že tato situace a diskuse kolem některých otázek odváděly do určité míry pozornost od průběžných pracovních úkolů.

CÚV v červnu jasně vyjádřil, že návrh AP složky je služební dokument a že bude projednáván po služební linii na všech pracovištích a že zodpovědnost za zpracování a realizaci má vedení složky před celým služebním aktivem. CÚV zároveň žádal všechny členy naší organizace, aby tvorbě návrhu AP věnovali plnou pozornost. Projednávání návrhu AP bylo ukončeno na služebním a stranickém aktivu počátkem srpna 1968 a všechny pozitivní připomínky byly respektovány a zahrnuty do konečného znění AP. Faktem však je, že i tato otázka ovlivnila politickou situaci na složce a prohloubila stav názorové diferenciaci mezi pracovníky.

CÚV v podkladových tózích pro prosincový aktiv uvedl i obsah styku s bývalým ministrem s. Pavlem. V souvislosti s kritikou CÚV v tomto směru chceme dodat, že jsme vycházeli ze zásady, že s. Pavel byl rezortní ministr a proto bylo povinností vedení složky i CÚV respektovat jeho pokyny. Soudruh Pavel v té době byl vládním činitelem, ve funkci podle ústavních zákonů a bylo tedy služební povinností složky se řídit danými rozkazy.

Jsou-li dnes zpětně připomínky k jeho činnosti jako bývalého rezortního ministra, jsme názoru, že tuto musí posoudit vyšší služební a stranické orgány.

Věnujeme otázce společenského postavení rozvědky, racionalizaci její činnosti, nástupu při tvorbě AP rozvědky větší pozornost proto, aby celá naše stranická organizace na faktech mohla posoudit, zda CÚV v upřímné a čestné snaze plnit usnesení VK, postupoval správně a reálně, či zda tomu bylo naopak. Dnes je snazší s odstupem doby hodnotit situaci jarních a letních měsíců a činnost, kterou v té době CÚV prováděl. Současná politická situace nám umožňuje věcně a střízlivě posoudit a zhodnotit kroky CÚV, které v minulém období podnikal ve snaze zkvalitnit práci složky dořešením jejího postavení v systému státního aparátu. Bereme v úvahu nové skutečnosti i některé nové úkoly, jež před složkou stojí a jež nemohou být bez vlivu ani na další kroky, směřující k organizačnímu začlenění naší složky v systému státního aparátu jako celku a bezpečnosti zvláště.

Proto současné řešení společenského zařazení 1. správy MV je realitou, která mění příslušný bod usnesení výroční konference. Jsme názoru, že současné rozhodnutí vedení strany a vlády bude přijato a plněno všemi pracovníky složky. V tomto směru jsme připraveni udělat vše pro to, aby komunisté na složce svou kvalitní prací dokázali plnit dané jim úkoly a tak dokazovali, že koncepční návrhy k problematice složky v roce 1968 byly předkládány čestně a po zralé úvaze na základě rozvědnych zkušeností. Vyjadřujeme přesvědčení, že prvky, obsažené v minulých návrzích je a bude možno uplatnit i při realizování současných návrhů na zřízení HS - rozvědky a jejího postavení uvnitř aparátu Federálního MV.

Jsme si vědomi toho, že existují různé názory na správnost požadavků řešit tyto problémy v určité politické situaci a že tyto otázky měly svůj vliv na prohlubování názorové diference. Přesto se domníváme, že jde o clletité problémy, jejichž řešení nelze obejít, má-li

se vytvořit trvalá atmosféra a podmínky pro tvůrčí práci. Bez ohledu na konkrétní zařazení složky zůstávají otevřenými vážné problémy úkolování rozvědky se strany státních orgánů (s výjimkou VTR), vytvoření informačního systému státu, dělba práce s kontrarozvědkou, koordinace s jednotlivými orgány a organizacemi, systém utvoření kontroly, právní legalita, sociální a právní jistoty pracovníků, kterým je potřebné i nyní věnovat plnou pozornost služebními a stranickými orgány.

archiv
bezpečnostních
složek

II.

Stranicko organizační činnost :

Současný CÚV byl zvolen demokratičky - tajnými volbami na výroční konferenci - kdy dostal plnou podporu podstatné většiny členů naší stranické organizace. Údobí dosavadní jeho činnosti nebylo politicky ani organizačně jednoduché. Stejně jako v celé naší straně a společnosti došlo i ve stranické činnosti složky k obrovskému kvasu tříbení názorů, k usilovnému hledání východisek a cest ke zlepšení práce složky, jakož i k tříbení názorů na politiku strany a na situaci ve společnosti.

I na naší složce stranická činnost nabyla intenzity, která nemá obdoby v minulých letech. Tento klad oživení stranické práce znamenal i pro CÚV zvýšené nároky na stranické organizační práce. Minulé měsíce přinášely často živelně mnoho nových momentů a vytvářely zcela nové situace, jež CÚV musel průběžně posuzovat a řešit. Řešil je - jistě ne zcela bez nedostatků a chyb, zejména pokud jde o uváženou a konkrétní aplikaci v denní stranické činnosti.

Je pravdou, že CÚV část svého úsilí a energie věnoval základnímu řešení problematiky rozvědky ve styku s vyššími stranickými orgány. Byl přesvědčen, že v dořešení těchto otázek je základ možnosti řešení i vnitřních problémů složky, které vedení složky i CÚV nebyly mnohdy schopny sami řešit.

V souvislosti s tím vyvstává otázka, zda CÚV věnoval na druhé straně dostatek pozornosti vnitřním problémům života složky a problémům, před nimiž stála

naše stranické pracoviště a jednotlivé ZO KSČ. Nechceme v této souvislosti rozebírat kladné prvky své práce na úseku stranicko organizátorské činnosti, ale chceme se zejména zamyslet nad problémy, které vyžadují ještě zkvalitnění a upřesnění budoucí činnosti stranické organizace.

Ihned po výroční konferenci stranický orgán rozpracoval její usnesení výhledově i pro nejbližší šestiměsíční období, vytvořil počklad pro systematickou práci předsednictva i pléna CÚV - toto provedl v údobí března, dubna ve spolupráci se základními organizacemi KSČ. V práci se však promítly některé nedostatky, které uvádíme:

CÚV a jeho komise věnovaly nemalou pozornost koncepčnímu a programovému rozpracování konkrétních stranických otázek, které vyplynuly z VČS a VK. Zpracovali jsme diskuzní příspěvky a závěry VČS a VK pro informaci ZO KSČ a rezidentur jako podklad k dalšímu jejich rozpracování a aplikaci ve stranické činnosti ZO. Byly vypracovány vnitřní stranické normy jednotného řádu CÚV, kádrového pořádku, vztahu CÚV a ZO KSČ, koncepce ideologické práce, práce sekretariátu CÚV, k zajištění politické informovanosti rezidentur, návrh statutu na HV KSČ apod. Nedostatkem bylo, že tato kladná práce CÚV se nestala v plné šíři a plné hloubce živým předmětem stranické práce našich organizací. Ukázalo se, že s nimi nebylo systematicky a konkrétně pracováno, a to jak na úrovni základních organizací, tak v některých otázkách i na úrovni CÚV.

Nový stranický orgán bude muset těmto otázkám věnovat zvýšenou pozornost ve své práci i na úrovni základních organizací KSČ.

Jaké formy uplatňoval CUV při řešení těchto otázek:

Především jde o vlastní práci CUV. Celou útvarový výbor se po výroční konferenci stal v podstatě novým sestavem stranického orgánu. Téměř všichni jeho členové museli získávat zkušenosti ve stranické práci v rozsahu celé rozvedky - a to za velmi složitých vnitrostranických a vnitropolitických podmínek. To se projevilo i v různé míře stranické vytíženosti jednotlivých členů předsednictva a pléna CUV, v jejich osobní angažovanosti při realizaci usnesení VK, i při průběžném plnění úkolů, vyplývajících z usnesení jednotlivých zasedání. V podstatě však možno říci, že CUV se snažil, aby byl jednotným pracovním kolektivním orgánem, s dostatečným prostorem pro výměnu názorů a argumentů, i když ne vždy se dařilo vyhnout se okrajovým diskuzím a odbíhání od programu. Hlavní závěry a usnesení CUV byly však přijímány všemi členy orgánu jako kolektivní stanoviska. Chyběl však živější styk členů CUV se ZO KSČ a někdy i jejich účinnější práce v samotných ZO KSČ. To je dlouhodobý problém a ne zcela jsme ho vyřešili. Víme, že je to náročné a časově i obsahově. Sami víte, jak se jednotliví členové pléna a předsednictva CUV aktivně zúčastňovali práce ve svých, či určených ZO KSČ, jak se dovedli angažovat za jednání a usnesení stranického orgánu, jak jednotná byla jejich interpretace a jak dokázali poradit a pomoci v činnosti ZO KSČ. Není ještě překonán návyk, že aktivní styk se ZO KSČ býval záležitostí sekretariátu CUV. Jde o aktivní zapojení celého CUV. Nezakrýváme, že práce v CUV je náročná - vyžaduje nejen určitou část osobního času a energie každého člena, ale i potřebu tolerance, uváženosti, morálky i politického rozhledu,

Na základě jednoročních zkušeností je nutno spolu s opravdovým uznáním prvořadého postavení ideologické práce v celé činnosti naší organizace propracovat a uplatňovat široký systém ideologického působení a stranické výchovy tak, aby v klidném, kritickém a tvořivém ovzduší a na základě solidního zvládnutí teoretických základů marxistického světového názoru byly vyjasňovány různé názorové střety a dospívalo se neustále k vyšší ideové jednotě členů naší organizace a jasné ideové orientaci pracovníků složky.

V tomto směru bude správné navázat na celou řadu dobrých zkušeností a námětů, které v uplynulém roce dokázala soustředit ideologická komise ČUV. Celou útvary výbor hned po konferenci přikročil k rozšíření počtu členů stálé komise a schválil plán její činnosti, zahrnující řešení jak otázek dlouhodobé, koncepční povahy, tak i problémů operativního řízení ideologické činnosti na správě.

Až do poslední doby byla činnost komise značně aktivní a iniciativní, scházela se a pracovala podle schváleného plánu. Kromě zajišťování běžných úkolů ideologické činnosti se v prvním období komise zaměřila na vyjasnění dlouhodobé koncepce ideologické práce na správě a vlastní poslání ideologické komise, na koncepci stranické výchovy, teoretické činnosti na správě a na vytvoření optimálního informačního stranického systému. Materiály a náměty, které v tomto období komise zpracovala, mají podle našeho názoru trvalejší hodnotu a měly by být využity v dalším období stranické činnosti.

Závažnou otevřenou otázkou zůstává i dále průběžná práce předsednictva a pléna CÚV KSČ s připomínkami a náměty ze základních organizací KSČ. Prakticky od VK trvá živá diskuze v ZO KSČ - s dosti širokým a rozmanitým názorovým pohledem na polednovou politiku strany a na vlastní problémy složky.

Snažili jsme se sice věnovat tomuto úseku nemalou pozornost, snažili jsme se i o provizorní ustavení zpětného systému informací CÚV - ZO KSČ, ale spokojeni nejsme. Základní řešení těchto otázek zůstávalo většinou jen na předsednictvu a sekretariátu CÚV, bez možností hlubší práce s těmito - mnohdy velmi užitečnými poznatky ZO KSČ. I samotné plénum CÚV pracovalo v tomto směru jen okrajově, v podstatě připomínky ze ZO někdy jen registrovaly. V tomto směru bude třeba, aby nový organizační tajemník se plně věnoval zajišťování vnitro stranického informačního systému na složce, rozboru a přípravě návrhů k připomínkám a námětům ZO KSČ, aby předsednictvo a plénum se jimi mohlo připraveněji a kvalifikovaněji zabývat. Bude třeba zkvalitnit zajištění zpětné informace při aktivech s funkcionáři ZO KSČ po současné úpravě organizační struktury na celé součásti v souladu s její přestavbou. V tomto směru se osvědčuje i vydávaný Zpravodaj CÚV.

CÚV je názoru, že přistoupíme-li všichni čestně a poctivě k obnovení a prohloubení stranicko organizačnické práce, přispějeme tím podstatně k celkové konsolidaci stranické práce, vytvoříme nutné předpoklady principiálního řešení aktuálních úkolů v duchu rezoluce listopadového pléna. V této souvislosti je třeba připomenout i problém důslednějšího respek-

tování zásad demokratického centralismu.

Zlepšit systematické řízení stranické práce na složce znamená pro CÚV i hlubší práci se stranickým plánem práce. Stanovili jsme včas a reálně programování stranické práce složky a především své vlastní práce. Avšak to nestačí. Někdy se nám nedařilo naše záměry realizovat. Slabinou byla i kontrola. Nevraceli jsme se k otázkám, které zůstaly nedořešeny a potřebovaly dalšího dopracování. Týká se to především systematické práce s koncepčními materiály z dubna a května, harmonogramu prací AP složky a politického dopadu na jednotlivá pracoviště, práce s jednotlivci, zejména v kádrově personálních otázkách, soustavné ideologické a praktické práce v souvislosti se závěry listopadového pléna ÚV a pod.

Pro úplnost pohledu uvádíme alespoň hlavní otázky, jimiž se CÚV v minulých měsících zabýval:

Duben: Rozpracování závěrů VČS a VK, zpracování koncepčních otázek práce stranických organizací i orgánu, jednání s vedením složky o rozpracování doporučení VK, vypracování šestiměsíčního plánu činnosti, informace z dubnového pléna ÚV KSČ, vypracování koncepce ideologické práce na složce apod.

Květen: Politické stanovisko k organizačně obsahovému zajištění projednání AP složky, zajištění aktivu k závěrům květnového pléna ÚV, jednání s vedením složky o plnění pracovních úkolů a některých sociálních otázek (bytový problém, rekreace, platová úprava), dopisy CÚV předsednictvu ÚV k problematice složky.

Červen: Příprava besed s pracovníky rezidentur, projednání práce přípravného výboru ROH a ČSM, příprava delegace na konferenci HV KSČ, městskou konferenci a delegáty na mimořádný XIV. sjezd strany, příprava na červencový stranický aktiv složky, zpracování připomínek a námětů ze ZO KSČ, zhodnocení čtvrtletní práce CUV, vyjádření stanoviska k problematice složky předsednictvu ÚV KSČ.

Červenec: Společná zasedání CUV a KRK v důsledku dovolených - vzhledem k potřebě zajištění akceschopnosti stranického orgánu; provedení porady s pracovníky rezidentur, projednání stavu zpracování AP složky, příprava na jednání s HV KSČ při MV k AP MV, služební seznámení se stavem zpracování zákonné normy k bezpečnostním složkám MV apod.

Srpen: Zajišťování informace k jednání stranických delegací v Čierné a Bratislavě, účast při organizační přípravě služebního aktivu k AP složky, styk s HV KSČ, na MV k přípravě projednání AP MV, zpracování stanoviska CUV a ZO KSČ pro branný a bezpečnostní výbor NS - ponecháváme stranou zasedání v souvislosti se srpnovými událostmi.

Září: Zajištění porady s pracovníky rezidentur, stranická práce s nelegály - rozvědčíky, podpora služ. konsolidačního programu - vyjádření stanoviska k Moskevskému protokolu a zradě dvou příslušníků složky, rozpracování další činnosti na úseku ideologické práce, styk se s. Mlynářem, zajištění aktivu k srpnovému plénu ÚV KSČ.

Ríjen: Zpracování stanovisek ZO KSC k politické situaci ve straně a ve státě, vypracování konsolidačního programu stranické práce pro nejbližší období a vyjádření stanoviska k vnitřní situaci na složce - příprava stranického aktivu.

Listopad: Provedení názorového průzkumu v některých ZO KSC, projednání přípravy stranického aktivu, jednání k otázce HV KSC u s. Mlynáře - doporučení návrhu statutu z hlediska federalizace, vyjádření stanoviska k některým vnitřním politickým otázkám složky, seznámení se závěry listopadového pléna ÚV KSC a jejich aplikace na činnost naší stranické organizace.

Prosinec: Aktiv - výsledky jsou známy. CUV se 21. 12. 1968 usnesl - 12. a 13. 3. 1969 svolat mimořádnou konferenci - příprava členských výročních schůzí a jejich zajištění ze strany CUV.

Leden: 21. 1. 1969; kádrové otázky v souvislosti se změnou organizační struktury I. S-MV, činnost a plány ROH na složce, činnost mládežnické organizace a dopisy předsednictvu ÚV KSC, s. Svobodovi a s. Pelnářovi vyjadřují podporu naší složky v souvislosti s pokusy o vyvolání vnitřní krize okolo sebevraždy J. Palacha. Příprava mimořádné výroční konference, výhled ideologické činnosti do března 1969, schválení rozpočtu.

Únor: Projednána zpráva služebního vedení pro s. ministra o politické situaci na rozvědce, posouzení průběžné politicko pracovní situace, schválení návrhu na stranického instruktora pro rozvědky nelegály, konečná příprava VK a dopracování statutu HV KSC při Hlavní správě rozvědky.

CÚV věnoval nemalou pozornost i kádrově - personálním otázkám uvedeným v usnesení VK. Rozpracovali jsme otázky kádrového pořádku, v němž jsou vyjádřeny zásady objektivního hodnocení pracovníků i nomenklaturních kádrů. S přihlédnutím k připravenému návrhu delimitace služební pravomoci a odpovědnosti. Vycházeli jsme i z materiálů, které vypracoval minulý CÚV k politicko-morálnímu stavu na složce. Problémem zase zůstalo, jak se dařilo tyto správné zásady uplatňovat v praxi. Hlavním nedostatkem práce CÚV na tomto úseku bylo, že z denní stranické činnosti nám tak trochu vymizel živý pracovník složky se svými stranickými i osobními problémy.

Je třeba konstatovat, že zejména v posledním období nebyl kádrový pořádek plně dodržován a to zejména v důsledku urychleného řešení některých kádrových otázek na složce, které z řady zejména - vnějších důvodů nebyly s dostatečným časovým předstihem připraveny.

CÚV sám měl více usměrňovat ZO KSČ, aby od rámcového řízení v těchto otázkách přecházely soustavnému řešení v denní praxi. Nejsme spokojeni ani s tím, že se nepokročilo ve zpracování profesiogramů, plánu individuální přípravy a práce, že hodnocení pracovníků je často i nadále účelové a formální. Bereme při tom v úvahu, že na složce zavládla určitá psychoza, vyvolaná vnějšími politickými faktory, posilovaná i vnitřními otázkami vztahovými, pracovními a materiálně - existenčními. To je v podstatě problém, kterému bude třeba věnovat - zejména v současném konsolidačním období stranické práce složky, konkrétní zvýšenou pozornost. Souvisí to s

přístupem ke služební práci, s politickou a morální povinností, s otázkou přípravy pracovníků pro práci v zahraničí atd. Bez toho nelze hovořit o vytvoření vnitřních podmínek lepší kvality rozvědné práce.

Zvlášť citlivou otázkou je otázka sociální a právní jistoty pracovníků. Problém, který po řadu let nebyl vůbec řešen. Podklady k jeho řešení jsme spatřovali v návrhu zákonných norem rozvědky. Bude zapotřebí tyto užitečné návrhy dopracovat a realizovat. Podrobněji o tom mohou hovořit zástupci ROH, kteří se zúčastnili jednání k těmto otázkám na vedení složky. Rovněž ZO KSC v průběhu minulých měsíců měly mnoho dotazů v tomto směru i vlastních návrhů k této problematice. CUV o nich jednal s vedením složky již od dubna. Upřímně a zcela otevřeně je však nutno říci, že vedení složky nemělo ani možnost, ani pravomoc je řešit. Proto CUV uvítal a plně podpořil myšlenku vytvořit organizaci ROH i na naší složce, aby politicky i fakticky přispěla k řešení těchto problémů. V zájmu koordinace činnosti pověřil CUV jednoho svého člena průběžným stykem s výborem ROH a několikrát projednával základní otázky s výborem ROH na úrovni předsednictva i pléna. V posledním období byli na jednání CUV zváni zástupci ROH v otázkách, které se dotýkají jeho činnosti. Lze konstatovat, že bylo dosaženo dohody v obsahu práce tak, aby nedocházelo k duplicitě činnosti a aby ROH mělo současně dostatek prostoru pro rozvíjení aktivní práce ve všech oblastech, které spadají do jeho sféry činnosti. Přesto bude třeba, aby nový Hlavní výbor KSC věnoval ROH plnou pomoc.

CÚV se v dubnu a červnu zabýval i aktuální a velmi závažnou otázkou platové úpravy. Již tehdy jsme kritizovali, že proběhla bez potřebného zajištění, kdy došlo ke schválení platové úpravy až těsně před její realizací.

I tak CÚV kladně ocenil technickou přípravu platové úpravy, která byla dlouhodobě zpracovávána na složce. Dochází poprvé k finančnímu zvýhodnění pracovníků rozvědky oproti ostatním součástem MV, k odstranění nivelizace mezi operativními úseky a ostatními složkami a k prohloubení diferenciací mezi operativními pracovníky z hlediska jejich politicko - odborné i všeobecné kvalifikace, pracovních výsledků a stupně služební odpovědnosti. Bude třeba dbát na to, aby pozitivní aspekty v odměňování nezanikly v konkrétní praxi, ale byly naopak dále rozvíjeny.

Nyní několik slov ke styku CÚV se služebním vedením složky v pracovních otázkách rozvědky: Průběžně jsme byli informováni členy CÚV ss. Houskou a Čadou - někdy i s. Novákem. V posledním období se prakticky všech jednání CÚV zúčastňuje s. Podzemný. Pravidelná čtvrtletní zasedání štábu složky s celým předsednictvem CÚV byla realizována pouze v dubnu při jednání k rozpracování usnesení VK v otázkách služebních doporučení. Později se účast CÚV omezila pouze na přítomnost předsedy či tajemníka CÚV na některých poradách štábu, o některých pak bylo informováno celé plénum CÚV. Hlavním zájmem CÚV bylo posílit vliv stranických kolektivů na přípravě důležitých politicko pracovních otázek a života složky - přispět k tomu, aby se průběžně pracovalo se služebním aktivem při zajišťování a kontrole pracovních úkolů

složky. K tomuto postupu jsme byli vedeni i tím, že základní organizace se obracely na CUV s mnohými připomínkami, které se týkaly služební problematiky.

CUV nemá dostatek podkladů a není ani oprávněn provádět rozbor a závěry v této otázce. Současné vedení složky věnuje základním otázkám řízení patřičnou pozornost a věříme, že bude přihlížet i k doporučením, které vyplývají ze zprávy celouťvarového výboru.

Pokud jde o zajišťování úkolů a závazků plynoucích z dohod se spřátelenými socialistickými rozvědkami - CUV měl informace z vedení složky od jara 1968, že tyto dohody plníme. Nebylo a není pochyb, že složka jako celek je si plně vědoma svých internacionálních povinností vyplývajících z uzavřených vládních dohod i z dohod naší rozvědky s rozvědkami socialistických zemí. Je nesporné, že v této oblasti se plně promítal problém důvěry v celkových politických vztazích. Předpokládáme, že současné vedení rozvědky má podmínky řešit i tyto citlivé problémy. Ve snaze plně obnovit dobré vztahy s pracovníky sovětské rozvědky byla na jednání se s. Slavinem znovu nadhozena myšlenka o možnosti pozvání oficiální stranické delegace pracovníků sovětské rozvědky do které by byl zařazen i některý ze starých rozvědků nelegálů. Návštěva této delegace by mohla být nejvhodněji realizována při příležitosti oslav osvobození našich zemí sovětskou armádou.

Pokud jde o řízení CUV vyšším stranickým orgánem, bylo od VK prováděno bývalým státně - administrativním oddělením ÚV strany. Toto řízení bylo nedostateč-

né, sporadické, v podstatě omezeno na všeobecné pokyny a informační činnost. Souviselo to i s neujasněností práce tohoto úseku sekretariátu ÚV KSČ, na což ve stranickém řízení pak doplácela i naše složka.

Na zasedání sekretariátu ÚV KSČ dne 26. 2. 1969 byl schválen návrh na ustavení HV KSČ na rozvědce s tím, že do konce dubna 1969 bude vypracován statut HV KSČ.

Definitivní stanovisko nemáme ani k otázce zařazení s. Riveta na pracovišti sekretariátu ÚV KSČ, které bude řídit stranickou práci na rozvědce.

VK rozhodla na základě dlouholetých zkušeností o přerušení zastoupení předsedou stranického orgánu v HV KSČ MV, které neodpovídalo specifice složky a bylo v podstatě formální. Vzhledem k tomu, že nebylo realizováno usnesení VK o utvoření HV KSČ bylo přistoupeno k výměně názorů a informací, s hlavním výborem na MV a zajišťuje vzájemnou informovanost o stranické práci, zejména v ideologické oblasti.

Po výroční konferenci se objevil nový problém ve stranicko - organizátorské práci CÚV. Šlo o zvýšený zájem I. odborů krajských správ o informaci z činnosti stranického orgánu centrály - v poslední době pak došlo k jednoznačnému požadavku, aby CÚV řídil přímo stranické organizace I. odborů. CÚV podle platných stanov nemohl přistoupit k narušování principů územního řízení stranických organizací. Poslední návrh plně s vyřešením tohoto problému počítá a nový stranický orgán mu musí věnovat plnou pozornost.

Zvláště významnou kapitolu tvoří bezesporu otázka vlivu stranické práce centrály na naše rezidentury, působící v zahraničí. Byli jsme si po VK vědomi, že bude nutné vytvořit informační systém pro rezidentury k vnitrostranické a vnitropolitické situaci. Byla ustavena služebně-stranická komise, která tyto otázky sledovala. Ukázaly se však brzy nedostatky v tom, že nemohla být zajištěna včasná a ověřená informace od vyšších stranických a služebních orgánů a také proto, že vzhledem k složitosti politické situace ve státě mohly zaslané informace vyvolávat na rezidenturách či legalizačních úřadech více dohadů než informačních jasností. Proto informace byly zasílány jen občas - k hlavním politickým otázkám strany a života na složce - a to vždy po dohodě s vedením složky. V posledním období se informovanost rezidentur zlepšila, přesto však je třeba dále propracovávat celkový systém tak, aby byla zajištěna kvalifikovaná a včasná informace.

Pokud jde o letní porady s pracovníky rezidentur, hodnotíme je kladně. Mimo politické informace a přehledů o činnosti stranické organizace, byly projednávány i stranické problémy, vyskytující se v té době na rezidenturách. Informovali jsme zástupce rezidentur o úpravě statutu rezidentur v otázce možnosti přímého písemného styku soudruhů se stranickou organizací centrály. Bude jistě užitečné, abychom využili všechny zkušenosti ke zlepšení dosavadního stavu.

Obsazení sekretariátu CUV od výroční konference je stále ještě provizoriem. Čekali jsme na řešení otázky statutu HV KSČ. Nyní jsme předložili ZO návrh na vnitřní organizační přestavbu naší stranické or-

ganizace - v souvislosti se služebním zařazením složky jako HS.

Spolupráci celouťvarového výboru s KRK jsme považovali za důležitou součást naší stranické práce. V předsednictvu CÚV byl KRK zastoupen svým předsedou s. Lukavským. Kromě toho jsme předsednictvu KRK dávali k dispozici všechny projednávané a přijaté dokumenty pléna CÚV. V letních měsících pak - v zájmu zajištění chodu stranické práce jsme uskutečnili několik společných zasedání plén CÚV a KRK. Vycházeli jsme při tom ze zásady, že KRK pracuje zcela nezávisle na práci CÚV. V tomto směru CÚV práci KRKu plně respektoval a podporoval.

Pokud jde o práci s mládežnickou organizací, byl plénem CÚV pověřen s. Radek, aby se problematikou mládeže - z pověření pléna CÚV - zabýval, aby byl v průběžném styku s organizací ČSM na složce. Plénem CÚV se otázkami mladých několikrát zabývalo a to za účasti jejich zástupců.

Vzhledem k citlivosti a náročnosti této práce nepovažujeme však toto za plně dostačující. Jsme toho názoru, že CÚV bude muset v budoucnu těmto otázkám věnovat ještě daleko více pozornosti, než tomu bylo dosud.

Do komplikované politické situace na složce v letních měsících zasáhly výrazně srpnové události. Jejich dopad zvýraznil názorovou diferenciaci. Vlastní nesprávná opatření na složce se pak projevila i v narušení vztahů mezi pracovníky i celými kolektivy. Situaci komplikovala i skutečnost,

že značná část i členů předsednictva a pléna CUV nemohla v kritických dnech vykonávat svou funkci. Přesto však CUV zaujal poměrně rychle správné stanovisko v politické situaci a získal v této době podporu všech organizací.

Ve své další činnosti se pak CUV jednoznačně postavil za politické sjednocování organizace a konsolidace rozvědčné práce. Z tohoto hlediska přistupoval ke konkrétním problémům, které vznikaly v srpnových dnech s tím, že nepovažuje za správné vracet se k hodnocení těchto událostí. Toto stanovisko bylo vedeno snahou neotvírat problémy, které by působily na další prohlubování rozporných názorů a negativních vztahů mezi pracovníky rozvědky.

Další vývoj situace na složce však ukázal, že řada vzniklých problémů bylo příliš živých a jsou považovány z různých hledisek za natolik závažné, že je není možno přejít. Výrazem toho byla stanoviska některých organizací, která žádala vyjasňování a šetření nejrůznějších srpnových otázek. V této souvislosti se projevovala i kritika CUV jako celku a některých jeho členů zvláště. Je možno konstatovat, že v podtextu této kritiky zaznívala nedůvěra k politickým stanoviskům CUV.

Přes komplikovanost této situace pokračoval CUV v konsolidačním a sjednocovacím úsilí. Značnou pozornost v tomto směru byla pozitivní a v názorové oblasti tolerantní stanoviska některých organizací. Pro stranickou práci na celé složce byl v tomto směru pozitivní postoj 6. ZO KSČ - vyjádřený v jejím konsolidačním programu na počátku října 1968.

Vlastní stanovisko CUV ke konsolidaci na složce pak plně odrážela jednotící úsilí při respektování existující názorové diferenciaci. Snahou bylo orientovat všechny ZO na preferování pozitivních a jednotících aspektů a to jak v politické, tak i pracovní oblasti se zdůrazněním potřeby respektovat rozdílnost v názorech na dílčí otázky, překlenout narušené osobní vztahy a přistupovat ve vztazích s patřičnou soudružskou tolerancí. V tomto zaměření viděl CUV jedinou cestu k obnovení takového soudružského kolektivu na složce, který by byl schopen zajistit plnou akceschopnost a efektivnost rozvědky. Současně se CUV v tomto stanovisku snažil reagovat na některé sporné problémy, které jsou v organizacích příliš živé s tím, že řadu otázek bude třeba vyjasnit postupně, bez emocí a takovou formou, která odpovídá vztahům mezi komunisty.

CUV si byl vědom, že svůj konsolidační program vypracovává v období, kdy vedením strany nebylo dosud zhodnoceno polednové období a současná situace ve straně, kdy v důsledku tohoto sílily názorové rozdíly v posuzování a hodnocení polednové i současné politiky strany a kdy proto bylo nutné chápat tento dokument CUV jako dokument dobový, přispívající k vytváření potřebné atmosféry pro věcnou výměnu názorů a podmínky pro plnění služebních úkolů. Tento konsolidační program je proto třeba chápat v souvislosti se závěry listopadového pléna ÚV a doplňovat jej o aplikaci rezoluce tohoto pléna na podmínky práce na složce.

Je možno konstatovat, že CUV se v celém tomto období řídil linií ÚV KSČ a plně podporoval politiku

nejvyššího stranického a vládního vedení. Toto se týká i postoje CÚV v srpnových dnech. Konkrétním výrazem této skutečnosti bylo stanovisko k zásadním politickým otázkám i vnitrosprávným problémům ze září t.r. - CÚV se zde plně postavil za polednový vývoj bez extrémů, které ho provázely, za důsledné plnění moskevských protokolů, konkretizované v podmínkách rozvědky, na plnění dohod se spřátelenými rozvědkami a za politiku sjednocování strany a všestrannou konsolidaci práce.

V tomto směru CÚV plně odmítá neoprávněnou kritiku, která vnáší pochybnost ve správnost politických stanovisek CÚV. Připouštíme však, že ne vždy včas a dostatečně pružně informoval základní organizace KSČ.

Velmi vážným momentem posrpnového období byla zrada Brychty a Macourka - která vážně narušila morální prestiž i základní pracovní zájmy rozvědky. CÚV jednoznačně tuto zradu odsoudil a plně se stavěl za urychlená služební opatření, která by maximálně omezila její dopad.

Napjatá politická situace před listopadovým plénem ÚV KSČ měla svůj dopad i v naší organizaci. Byla zapříčiněna mimo jiné i nedostatkem informací od ÚV KSČ, čímž narůstala nejistota, začala se uplatňovat různorodost názorů na minulou i současnou politiku strany a kdy i u nás se začaly v politické činnosti uplatňovat zcela neobvyklé formy práce. V období, kdy téměř zcela selhal tok informací z ÚV KSČ došlo k lavinovitému zaplavování polooficiálními informacemi, které byly šířeny neoficiálními kanály. CÚV na tyto otázky reagoval velmi citlivě a tolerantně, s vědomím, že se zde zákonitě odráží složitá situace celé strany

a že podstatně působí i nedostatek oficiálních stranických informací.

I z dnešního hlediska lze konstatovat, že sjednocující a konsolidační úsilí CÚV v posrpnovém období bylo a je plně v souladu se závěry listopadového pléna ÚV KSČ.

V posrpnovém období byla pro vnitřní situaci ve stranické organizaci typická kritika CÚV. Lze konstatovat, že kritickým pohledům byla práce CÚV vystavena i v období před srpnem. Stanovisko k jednotlivým kritickým pohledům je v hlavních otázkách obsaženo ve zprávě. V některých organizacích se již otevřeně mluvilo o nedůvěře k CÚV, a o jeho neschopnosti řídit stranickou práci. Proto CÚV připravil a svolal aktiv funkcionářů 17. 12. 1968, na němž předložil zprávu o své činnosti. Hlavním cílem aktivu bylo vyjasnit sporné otázky a přispět k další konsolidaci stranické práce, aby byly vytvořeny podmínky pro plnění náročných pracovních úkolů.

Příznačné pro průběh aktivu byl jednomyslný souhlas všech ZO se závěry listopadové rezoluce a rozhodnutí řídit se závěry této rezoluce. V konkrétních představách na aplikaci rezoluce na konkrétní podmínky činnosti I. správy MV se však již projevil značně rozdílný přístup a nejednotnost názorů na ty části rezoluce, které hodnotí vývoj strany a společnosti po lednu 1968.

Názorová nejednota se plně odrazila i v hodnocení činnosti CÚV; většina organizací vyslovila nesouhlas s činností CÚV a požadovala svolání mimořádné konference, zbytek organizací dával CÚV plnou pod-

poru a satisfakci za jeho minulou činnost. V důsledku této názorové nejednoty nesplnil aktiv v plném rozsahu své poslání, zejména v tom jak najít pozitivní východiska a orientaci na vytváření podmínek pro efektivní plnění pracovních úkolů.

Protože více jak jedna třetina členů (42,6%) na správě žádala svolání mimořádné konference a zvolení nového CUV, přijalo plénum CUV jednomyslně usnesení požádat sekretariát ÚV KSČ o souhlas s mimořádnou konferencí a stanovislo datum jejího konání na 12. 3. 1969.

V období po prosincovém aktivu byla práce CUV soustředěna mimo průběžné otázky na přípravy VCS, MVK a v té souvislosti i na propracování organizační struktury v podmínkách nové organizace rozvědky. Zejména v souvislosti s přípravou VCS usiloval CUV o důslednou aplikaci listopadové rezoluce a dokumentů z prosincového a lednového zasedání ÚV KSČ na politické problémy naší složky a orientace VCS na pozitivní přístup k pracovním úkolům s tím, že je třeba překlenout názorové rozdíly a důsledně působit na vytváření akční jednoty organizace podle zásad politické linie ÚV.

Do této činnosti CUV a celé útvarové organizace zasáhla silně zostřená vnitropolitická situace, především v souvislosti s obsazením funkce předsedy federálního shromáždění, akcemi studentů a sebevraždou Jana Palacha. CUV reagoval pružně a ve svém stanovisku plně podpořil stranické i vládní orgány v jejich úsilí o izolaci extrémních sil, udržení pořádku a uklidnění situace v zemi. V tomto smyslu bylo zaslá-

no stanovisko Předsednictvu ÚV KSČ, prezidentu republiky a ministru vnitra (a to nejen ČUV, ale i jednotlivými organizacemi).

V těchto základních otázkách zaujali všichni příslušníci rozvědky jednotné stanovisko, což se velmi kladně odrazilo i v přístupu k plnění služebních opatření. Důležitou úlohu zde sehrál i jednoznačný a rozhodný postup vedení složky, které vycházelo z plné důvěry všem pracovníkům a současně žádalo důsledné plnění úkolů. Tento postup se kladně odrazil i ve zvýšené pracovní kázi a disciplině.

V období příprav a vlastního průběhu VČS lze zaznamenat v celoutvárové organizaci již určité uklidnění, zejména v porovnání a atmosférou před a v průběhu prosincového aktivu. Výroční schůze znovu potvrdily odhodlání řídit se politikou vedení strany a orientovat se na základní pracovní úkoly. Pracovní obsah VČS je nejpozitivnějším momentem.

V posledním období bylo možno zaznamenat značné zlepšení v oblasti informovanosti, je požadavek jejího dalšího zkvalitnění oprávněný.

III.

Důležité poslání v politické orientaci členů strany na správě v uplynulém období měla vlastní ideologická činnost celoútvárového výboru.

Březnová konference stanovila jako hlavní úkol ideologické práce - teoretické objasňování smyslu a širších souvislostí procesu ve straně a společnosti při uplatňování principu demokratičnosti a vytváření podmínek pro otevřenou výměnu názorů.

Celoútvárový výbor považoval ihned po konferenci ideologickou práci ve stranických organizacích za jeden ze svých prvořadých úkolů. Uvědomovali jsme si velmi dobře celou složitost situace ve straně i ve společnosti, ohromnou tříšť názorů - správných i nesprávných, podstatných i nepodstatných - a nimiž se setkávali pracovníci tak citlivé složky, jako je rozvědka. Proto jsme považovali za naši prvořadou povinnost pomoci přispívat k orientaci v této situaci, soustředit se na objasňování teoretických základů polednové politiky strany. Toto naše úsilí vycházelo z přesvědčení, že zejména v obdobích, v nichž strana usiluje o velké společenské přeměny je naprosto nezbytnou podmínkou její akceschopnosti názořová jednota komunistů - t.j. snaha o překonání názořových diferenciací v nepodstatných otázkách cestou sjednocování se na základních teoretických východiscích politiky strany.

Přes různé plány a vyvinuté úsilí k zajištění aktivní ideologické práce v této linii nejsou výsledky jednoznačně kladné. Byly uskutečněny široké

aktivy a přednášky se ss. KASPAREM, CISAŘEM, SLAVÍKEM, MLYNÁŘEM, BARTÁKEM, HAMOUZEM a PELNÁŘEM; zajištěna účast na aktivu se ss. DUBČEKEM, ČERNÝM a PELNÁŘEM. Usilovali jsme dále o zajištění aktivů se ss. KOLDEREM, LENARTEM, HUSÁKEM, BILAKEM, TOMANEM a JAKĚSEM. Přesto, že řada těchto aktivů byla již konkrétně připravena byly některé na poslední chvíli zrušeny pro časovou zaneprázdněnost zmíněných soudruhů. Všechny tyto akce sice tvořily základ objasňování praktických východisek současné politiky strany. Vyjasňování různých střetových otázek a v tomto směru v podstatě splnily svůj účel, nicméně cítíme všichni, že se nám přes veškeré úsilí v tomto směru úkol, uložený konferencí, nepodařilo dosud splnit v té míře, jak si to situace vyžadovala. Podstatná část příčin tohoto stavu je však mimo dosah a možnosti našeho CÚV.

Spočívá jednak v neujasněné koncepci stranické výchovy v celé straně v daném období, v nedostatečném řízení ideologické práce ze strany ÚV KSČ - i naprosto nepředpokládaných obtížích při zajišťování lektorů i vhodných teoretických materiálů a pomůcek. Jsme si vědomi toho, že na tomto úseku ideologické práce zůstáváme dlužníky základním organizacím - a počítáme s řešením tohoto úkolu v nově navrženém systému stranické výchovy na správě.

Z dalších klíčových úkolů ideologické práce na správě jsme po konferenci považovali propracování systému vnitrostranické informace. Bylo nám jasné, že vytváření vhodných podmínek pro názorové sjednocování komunistů na správě závisí mimo jiné i na množství a kvalitě informací, které mají k dispozici -

proto jsme usilovali o to, aby právě u nás na rozvědce fungoval takový systém proudu informací shora dolů a zdola nahoru, který by tyto podmínky vytvářel - a umožňoval by i maximálně objektivní rozhodování všech stranických orgánů na správě. Na tomto úseku jsme - podle našeho názoru - s menšími časovými výkyvy - udělali maximum toho, co bylo v daném informačním systému celé naší strany možné - i když je nám jasné, že i to maximum se zdaleka dosud nepřibližuje těm náročným představám, které má ideologická komise CUV - o ideálním informačním systému v podmínkách čs. rozvědky a které byly rozpracovány a promyšleny.

Skutečností je, že práce se stranickými informacemi postoupila kupředu a jsou předpoklady, aby podstatnou část našich požadavků na informovanost členů strany plnila. Patří mezi ně napojení CUV na dálnopisnou síť ÚV KSČ, úzké spolupráce s úsekem svodné informace ÚV KSČ a hlavně pak dopracování důsledné změny v postavení CUV v systému stranických orgánů pro oblast informací. První opatření byla přijata i pro vytvoření systému stranického informování pracovníků rezidentur.

V souhrnu lze říci, že CUV nijak v **uplynulém** období nepodceňoval ideologickou práci na správě, naopak usiloval o její zintenzivnění a správnou náplň - zůstal však z podstatné části z objektivních příčin dlužníkem - nejen vůči objektivním potřebám, tak politicky citlivé složky, jakou je čs. rozvědka, i vůči ostatním představám o tom, jaké místo a jakou náplň by měla ideologická práce na správě mít.

aby CÚV byl řídicím stranickým orgánem na žádoucí úrovni.

Po celé uplynulé období věnovali jsme zvláštní pozornost přípravě a uskutečňování pravidelných i mimořádných aktivů s funkcionáři ZO KSC. Bylo snahou CÚV, aby aktivity s předsedy základních organizací se konaly pravidelně po každém zasedání pléna CÚV - tedy minimálně jednou měsíčně. Byly aktivity i mimo tento rámec, kde jsme si ověřovali a upřesňovali názory ZO KSC na určité závažnější problémy (zejména v údobí letních měsíců, kdy zejména v tomto období se uskutečnila i společná zasedání CÚV, KRK a předsedů ZO.

Je třeba zcela otevřeně říci, že ne vždy měly tyto aktivity potřebný pracovní ráz a sladěnost jejich programování. Nutno říci, že zlepšení tohoto stavu se výrazněji projevuje v poslední době, CÚV přistoupil v říjnu k tomu, že členové pléna jsou povinni informovat výbory ZO KSC o jednání a usnesení pléna CÚV a to včas před konáním těchto aktivů, aby výbory ZO KSC měly dostatečnou dobu k přípravě na aktiv. Začali jsme uplatňovat dále zásadu, že ti členové pléna a komisi CÚV, kteří se zúčastnili na tvorbě jednotlivých otázek usnesení pléna, je pak sami vysvětlovali a zdůvodňovali na aktivech.

Pokud jde o porady ideologické komise s výbory ZO KSC jsme názoru, že měly svůj plynulý rytmus, i když ne vždy se dařilo dořešit všechny otevřené otázky o nichž hovoříme při hodnocení celkové ideologické práce.

Po srpnu loňského roku považovala ideologická komise za svůj rozhodující úkol soustředit se na pomoc CÚV při politické konsolidaci na správě a při názorovém sjednocování komunistů. Připravila tématické zaměření politických aktivů a besed, které se ovšem podařilo realizovat pouze z části, navrhla zaměření oslav 50. výročí republiky i 51. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Snažila se přitom o to, aby tyto akce vyznívaly na podporu internacionálních svazků a povinností čs. rozvědky i na zlepšení vztahů s představiteli sovětské rozvědky na správě. - Po listopadovém plénu ÚV KSČ připravila komise plán konkrétních ideologických akcí na podporu usnesení, jehož těžištěm bylo kromě studia materiálů uspořádání dalších politických aktivů a zlepšení informačního systému, které zahrnovalo i vytvoření zvláštní skupiny pro informování rezidentur ve složení: ss. FARKAČ, ZAJÍC a ŠKORPIL.

Přesto, že se komisi ze zmíněných důvodů nepodařilo realizovat všechny plánované akce a záměry, domníváme se, že se i ve složitých podmínkách uplynulého roku potvrdila užitečnost a oprávněnost existence této stálé komise CÚV v našich podmínkách a bude správné, aby i nový CÚV s vytvořením tohoto orgánu počítal.

IV.

Z á v ě r y :

V období mezi konferencí v březnu 1968 a dnešní konferencí prošla naše CÚO právě tak jako celá strana a společnost velmi složitým a komplikovaným vývojem, který kladl mimořádné nároky na všechny komunisty, organizaci i celou tvářový výbor KSČ. Charakteristickým rysem tohoto období byla jednak snaha po důsledném odstraňování chyb minulosti a za druhé snaha čelit všem vlivům, které ohrožovaly vedoucí úlohu strany a mnohdy i samotnou podstatu socialismu. Naše organizace se v tomto období nevyhnula a ani nemohla vyhnout diferenciovaným názorům na jednotlivé aspekty tohoto vývoje a různá chápání významu polednového vývoje. Negativním jevem je skutečnost, že názorová rozdílnost přerůstala někdy únosné normy demokratické výměny názorů a snižovala celkovou akceschopnost organizace.

Při zpětném hodnocení je třeba konstatovat, že charakter rozvědného aparátu musí respektovat určité specifické rysy stranické práce v tom smyslu, že nelze připustit přímé dopady dílčích politických akcí a kampaní na situaci v rozvědce, že je třeba důsledně respektovat základní linii vedení strany v politické oblasti a pokyny vládních orgánů po služební linii.

CÚV se snažil zcela zodpovědně vést stranickou organizaci v tomto duchu, nelze však říci, že se mu to plně podařilo. Ve své práci měl řadu chyb a nedostatků zároveň však v organizaci působila řada vnějších a vnitřních vlivů, které plně neumožnily soustředit cílevědomě úsilí na hlavní otázky. Závažným činitelem bylo narušení některých norem stranické práce, zejména nedodržování zásady demokratického centralismu, což bylo pro práci celé strany v tomto období typické.

Podle názoru CÚV je třeba přistupovat k hodnocení uplynulého období jako k celku, nedělit ho na předsrpnové a posrpnové, chápat ho jako určitou etapu vývoje, správně hodnotit kladné i záporné rysy a z tohoto hodnocení vyvodit závěry pro další stranickou práci, která musí být založena na reálné pozitivní a racionální základně.

Z tohoto pohledu je nezbytné zaměřit další stranickou práci v tomto

spěru:

V oblasti politicko - ideologické:

- 1) Upevňovat ideově-politickou a akční jednotu organizace na základě rozvíjení polednové politiky strany, oproštěné od negativních průvodních jevů.

Základem této jednoty musí být politika strany vycházející z Akčního programu, konkretizovaná listopadovou resolucí ÚV-KSC a usneseními prosincového a lednového zasedání ÚV a Předsednictva, která vychází ze zásad revolučního marxismu - leninismu, proletářského internacionalismu při respektování zásad vzájemné rovnoprávnosti a specifických potřeb našeho vývoje.

- 2) Vycházet ze situace kdy trvá ve státě politické napětí, které může i nadále přinášet krisové situace. Vést komunisty k zásadnímu přístupu při odstraňování příčin napětí, udržení socialistického pořádku a vytváření podmínek pro klidnou tvůrčí práci.

- 3) Vystupovat proti všem extrémům které poškozují politiku strany a její vedoucí úlohu, na první místě bojovat proti pravicově oportunistickým a antisocialistickým silám ve společnosti jako hlavnímu nebezpečí vystupovat dále i proti sektářsko-dogmatickým tendencím které stranu objektivně oslabují.

- 4) Chápat demokratickou diskusi ve straně při dodržování zásad marx-leninského učení a linie strany jako konkrétní projev revolučního chápání marxismu, které je podmínkou tvůrčího přístupu.

- 5) Odmítat neoprávněné známkování členů strany z jakýchkoliv pozic, které vede ve svých důsledcích k prohlubování nejednoty, snižování akceschopnosti a mohlo by někde vésti i k obavám z existenčního ohrožení jednotlivců.

V podmínkách rozvědky vycházet z toho, že jde o kolektiv členů strany, na které nelze automaticky aplikovat všedny jevy které se projevují ve straně i ve společnosti na druhé straně však plně respektovat postavení rozvědky jako citlivého článku státního aparátu, který uplatňuje náročná kádrová a třídně-politická kritéria při výběru a výchově svých kádrů.

Pro posuzování práce a stanovisek jednotlivých komunistů i stranických orgánů podle principů demokratického centralismu musí být rozhodujícím hlediskem dodržování zásadní politické linie, stanovené nejvyšším stranickým orgánem

- 6) Respektovat důsledně stanovy strany a všechny normy stranického života zejména upevnit dodržování zásad demokratického centralismu. Při zaměřování činnosti vycházet z oficiálních dokumentů a pokynů vedení strany, odmítat zanášení neoficiálních informací do stranické práce, odmítat osočování a pomlvy vedoucích stranických a státních činitelů šířených z jakékoliv politické platformy.
- 7) S ohledem na postavení rozvědky jako součásti bezpečnostního aparátu usilovat správnými politickými postoji a důsledným dodržováním zákonnosti o vyváření důvěry ve vztahu k veřejnosti.
- 8) Orientovat stranickou práci na pozitivní vývoj vpřed s odstraněním všech třecích ploch z minulého vývoje a jejich negativních dopadů na jednotu a akceschopnost stranických řad.

V oblasti podpory hlavních služebních úkolů velení čs. rozvědky:

Politické zajišťování služebních úkolů rozvědky musí být odvozováno od základních potřeb státu a socialistického tábora v souladu se směrnicemi a pokyny vlády aplikovanými vedením ministerstva vnitra a velením rozvědky.

V tomto směru zůstávají pro rozvědku 3 hlavní směry práce: přispívat účinně k zajištění obrany a bezpečnosti republiky a soc. tábora, získávat kvalitní zahraničně politické a ekonomické informace pro aktivní politiku státu a vědecko-technické informace a dokumentaci k rozvoji naší ekonomiky a obranného potenciálu ČSSR i ZST.

Internacionální poslání rozvědky je v tomto směru odvozeno od politiky strany a státu. Hlavní úkoly formovalo velení naší rozvědky. Jejich efektivní plnění je podmíněno vytvořením všech politických i organizačních předpokladů a v tomto směru musí splnit svou úlohu

celoútvárová organizace KSČ. Jde o soustředění pozornosti především na plnění úkolů Akčního plánu rozvědky na tvorbu a plnění nového perspektivního 5 letého plánu, podle něhož má rozvědka pracovat po r. 1970.

Z tohoto hlediska vystupují do popředí zejména tyto otázky:

- 1) Normalizace a konsolidace činnosti rozvědky na základě pozitivního politického a pracovního programu.
- 2) Zabezpečit účinnou organizaci rozvědky a rozvědné práce na základě vytvoření "Hlavní správy rozvědky" při řešení všech problémů, vyplývajících z federalizace a územního systému.
- 3) Upevnit systém velení na základě náročného uplatňování zásad nedílné velitelské pravomoci a odpovědnosti s využitím tvůrčí iniciativy a zkušeností kvalifikovaných kádrů.
Zajistit zvýšení úrovně řízení a aktivity náčelníků všech stupňů účelnou delimitací pravomoci a odpovědnosti.
- 4) Mimořádnou pozornost věnovat systému řízení vícelinijních rezidentur centrálou.
- 5) Provést rozhodná opatření k lokalizaci důsledků zraedy Bittmanna a Marouše a vyvodit příslušné závěry pro operativní práci, konspiraci a přístup v kádrové oblasti.
- 6) Zhodnotit zaměření práce s cílem soustředění na rozhodující úkoly a oblasti, především na NSR, Evropu a USA. V metodické oblasti posílit práci z nelegálních pozic.
- 7) Zvýšit podíl rozvědky na plnění hlavních státobezpečnostních úkolů; v tomto směru zintenzivnit práci proti nepřátelským rozvědkám na úseku emigrace psychologických operací a v oblasti obrany čs. občanů, pracujících v zahraničí.
Zpracovat pro tyto otázky odpovídající koncepci práce

V zájmu celkového zefektivnění rozvědné práce bude nutno řešit řadu problémů vnitřního i vnějšího charakteru.

V oblasti vnitřních vztahů jde především o tyto otázky:

- a) dokončit zpracování účinného a objektivního systému hodnocení operativních orgánů na rezidenturách i v centrále
- b) vypracovat perspektivní plán rozmisťování a **zařazování kádrů** podle zásad odbornosti, politické vyspělosti a služební spolehlivosti. V této souvislosti bude nutno řešit i problém národnostního složení rozvědky
- c) při dodržování vysokých nároků na odbornou úroveň a pracovní výsledky vytvářet situaci která by nepřipustila pocity nejistoty u pracovníků, neboť pocity z nejistoty ve svých důsledcích by mohly narušovat jednotu, akceschopnost a výslednost práce rozvědky. Jde o vytvoření příslušných institucionálních právních i sociálních záruk aniž by došlo k narušení racionálního přístupu k vývoji rozvědky.
- d) Prohlubování systému konspirace operativní práce i orgánů. Jde o řešení celého komplexu otázek který začíná nevhodností objektu v nichž je rozvědka **rozmístěna** a končí v oblasti legalizace pracovníků rozvědky v ČSSR i v zahraničí.
- e) Zvyšování všestranné kvalifikace pracovníků rozvědky
- f) Efektivní systém nábory zejména mladých pracovníků do rozvědky

V oblasti vnějších vztahů jde o tyto otázky:

- a) Dořešit problém postavení a legality rozvědky z hlediska jejího úkolování, řízení se strany státních orgánů a ústavní kontroly
- b) Navázat takové vztahy s příslušnými státními orgány a institucemi které by zajišťovaly všechny potřeby v oblasti koordinace práce, legalizací a pod.
- c) Vyřešit složitý problém dělby práce mezi rozvědkou a kontrarozvědkou v oblasti zajišťování bezpečnosti republiky. Působit na vytváření bezpečnostní koncepce státu, od níž by byly odvozeny úkoly jednotlivých složek.

- d) Významným úkolem je normalizace vztahů se spřátelenými rozvědkami, jejíž účinnost je podmíněna obnovením vzájemné důvěry.

Uvedené hlavní problémy a úkoly ideologické, služební i organizační nevyčerpávají pochopitelně celou škálu našich úkolů. CUV jde o to, aby v souladu s požadavky velení správy upozornil na hlavní otázky, které by měly být středem pozornosti jak přípravy tak vlastního průběhu konference.

Základní aplikací linie strany v podmínkách rozvědky je třeba spatřovat v tvůrčím přístupu k hlavním úkolům rozvědky a vytváření politické atmosféry, která bude naplňovat všechny podmínky k tomu, aby rozvědka byla svými výsledky i politickými postoji účinným nástrojem socialistického státu jeho vedoucí síly, KSČ a celého socialistického tábora.

Plně se ztotožňujeme se stanoviskem náčelníka Správy s. plk. Podzemným, že v čs. rozvědce je dostatek politicky pevných a odborně kvalifikovaných sil, které rozhodujícím způsobem určí pozitivní charakter řešení naléhavých problémů a zabezpečí kvalitní a racionální výsledky práce.

ÚPRAVA ORGANIZAČNÍ STRUKTURY STRANICKÉ ORGANIZACE

NA HLAVNÍ SPRÁVĚ ROZVĚDKY

- I. Na základě statutu HV KSČ při HS R (schváleného předsednictvem ÚV KSČ dne 26. 2. 1969) bude stranický orgán HS R řízen I. tajemníkem ÚV KSČ prostřednictvím oddělení branné a bezpečnostní politiky ÚV KSČ.
- II. Úloha HV KSČ při HS R jako nejvyššího stranického orgánu na rozvědce mezi konferencemi
- a) Úloha pléna HV KSČ bude odvozena od vztahu k vyššímu volenému orgánu strany. (I. taj. ÚV KSČ - prostřednictvím oddělení branné a bezpečnostní politiky ÚV KSČ) a od vztahu k ZO KSČ na HS R. Tento postup odpovídá obecnému ustanovení IX. kapitoly Stanov strany;
- Řídící schopnost pléna HV bude posílena vytvářením a aktivní činností komisí pléna HV (stálé a dočasné) se zapojením aktivu komunistů ze ZO KSČ, za účelem kvalitní a objektivní přípravy některých podkladů jednání pléna HV KSČ ;
 - Podmínkou řízení je dostatečná a maximálně objektivní kontrola. Plénum HV KSČ má dvě na sobě zcela nezávislé kontrolní vazby, které zjišťují stav a postoje ZO KSČ na řídicí činnost HV KSČ. Jednu plní přímá

informace zdola ze ZO KSC, druhou je samostatná, na HV zcela nezávislá kontrolní činnost KRK, která trvale zajišťuje, jak HV plní usnesení konference a informuje ho o tom.

- Řídící činnost pléna HV bude respektovat v rámci dem. centralismu relativní samostatnost řídicí činnosti ZO KSC, nebude direktivně zasahovat do polit. stranického prostoru jejich rozhodovací pravomoci.

- HV KSC bude prohloubeně pracovat metodou rámcového řízení ZO KSC a rozvíjením jejich samostatné iniciativy ve stranické práci. Tento přístup bude uplatňovat i v přístupu ke komunistům v ZV ROH a Svazu pracující mládeže.

b) Obsahové zaměření práce pléna HV KSC; po zkušenostech minulého volebního období, bude přihlížet k těmto oblastem stranické práce :

- Prioritní pozornost bude věnována přípravě a provádění ideově politické činnosti.

- Provádění periodických souhrnných rozborů politicko morálního stavu na jednotlivých součástech a na rezidenturách HS R; vypracování souhrnných periodických přehledů o stavu činnosti HV KSC a ZO KSC, o postoji komunistů HS R k jednotlivým usnesením ÚV KSC a HV KSC a zkušenostech z plnění těchto usnesení.

- Projednání koncepčních i operativních opatření rady vedení HS R, jimiž je realizována politika strany a usnesení orgánu ÚV na úseku práce zpravodajských složek MV; projednání polit. dopadů kádrových, sociálně právních a jiných opatření rady vedení HS R v souladu se statutem HS R a po dohodě s radou vedení HS R. Půjde o materiály s politickým dopadem na pracovníky HS R;
 - Zásady kádrové politiky a rozhodování o kádrech v nomenklatuře HV KSČ.
 - Zabývat se stanovením a plněním plánu práce pléna a předsednictva HV KSČ a sekretariátu HV KSČ.
 - Rozpočet HV KSČ.
 - Zabývat se návrhy a připomínkami KRK k činnosti HV KSČ a ZO KSČ.
- c) Způsoby práce pléna a předsednictva HV KSČ, práce členů a nároky na ně v rámci činnosti HV KSČ jsou dány stávajícím jednacím řádem ČUV. Podrobnosti jednacího postupu a příslušných zásad jednání budou upřesněny novým stranickým orgánem. Jednací řád také vymezuje úlohu předsednictva jako výkonného orgánu pléna HV KSČ.
- d) HV KSČ bude složen z 27 členů a 9 kandidátů ČUV. KRK bude mít 15 členů. Je třeba přihlížet k zásadě, že HV KSČ nemůže být zastupitelským orgánem všech ZO KSČ, ale že jde o stranický orgán nejzkušenějších politických a teoreticky vyspělých

představitelů stranické organizace, s polit. odbornou kvalifikací, charakterovými vlastnostmi a předpoklady k takovému stylu práce, který bude zárukou uplatnění tvůrčích leninských norem činnosti v rámci HV KSC i v dotyku na ZO KSC.

III. Struktura stranické organizace HS R je založena na jednostupňovém systému řízení stranické činnosti. Umožňuje, aby ZO KSC na jednotlivých správách HS R podle vlastního uvážení přistoupily k užší koordinaci stranické činnosti, s účastí členů HV z daného pracoviště a aby i ZO KSC oblastních středisek HS R mohly provádět koordinaci činnosti v rámci periodických stranických porad na HV KSC.

Bude přihlíženo ke specifikaci stranické činnosti HS R v Bratislavě ve směru návaznosti na ÚV KSS.

S návrhem struktury stranické organizace na HS R byly ZO KSC seznámeny v lednu - v podstatě byl přijat na VCS ZO KSC.

S e k r e t a r i á t HV KSC :

1/ V praxi uplatňovat zásady stanovené v návrhu statutu HV KSC;

- pracovníci sekretariátu HV KSC jsou služebně zařazeni v rámci HS R
- pro stanovené období činnosti v sekret. HV KSC jsou zcela uvolněni z funkčního služebního zařazení. HV KSC a rada vedení po společné dohodě garantují, že pracovníci sekretariátu HV KSC mají záruku zpětného návratu ke služební činnosti po zakončení činnosti v sekretariátu HV;
- předseda HV KSC je volen z členů HV KSC.

2/ Sekretariát HV KSC bude fungovat v tomto složení:

volený předseda
organizační tajemník
tajemník pro ideologické otázky
tajemník pro rozvědčíky - nelegály
pracovník pro evidenci, hospodaření
a admin. HV
písařka

3/ Stručný popis práce sekretariátu HV:

Volený předseda:

Význam jeho funkce je dán tím, že je členem HV KSC a jeho předsednictva. Pravomoc a zodpovědnost této funkce je vymezena usneseními pléna a předsednictva HV. V tomto rámci realizuje linii

strany a stranických usnesení a řídí činnost sekretariátu HV.

- Prostřednictvím předsednictva HV předkládá iniciativní návrhy ke stran. polit. činnosti. Využívá při tom zkušeností z práce sekretariátu HV. ZO KSC, komunistů z mimostranických orgánů a organizací.
- Je v systematickém dotyku s ved. služ. funkcionáři HS R, s ved. funkcionáři ZV ROH a Svazu pracující mládeže - seznamuje je se závěry stranického orgánu, s obsahem základních stranických usnesení, s jejich polit. souvislostmi a společenskými dopady a projednává s nimi z těchto hledisek jako doporučení otázky, které z nich vyplývají pro služební činnost a činnost zájmových organizací na HS R;
- aktivně řídí stran. činnost se ZO KSC, jejich seznamování s hlavními politickými úkoly a přispívá tak k žádoucí orientaci jejich činnosti, včetně i účinné metodické pomoci činnosti ZO KSC v základních otázkách stranické politiky;
- dbá o zvyšování politické odborné kvalifikace pracovníků sekretariátu HV a hodnotí periodicky jejich práci.

Tajemníci sekretariátu HV KSC :

Jde o kolektiv, jehož profesí je politika v určité oblasti. Jeho úloha spočívá převážně v ideové a organizační účasti a pomoci v přípravě a zabezpečování činnosti HV na uskutečňování politiky strany, v souladu s potřebami HV a jeho komisí se zabývat iniciativně vývojovými tendencemi stranické činnosti na HS R. Poznávat zájmy, politické postoje a názory pracovníků HS R, zkoumat jejich příčiny a připravovat návrhy na jejich řešení pro HV

KSC. Po rozhodnutí HV se podílí na ovlivňování polit. profese na HS R. Účastní se práce komisí HV, které souvisí s jejich činností, mohou vykonávat funkce tajemníků těchto komisí.

Tajemník pro organizační otázky :

- Organizuje operativní styk se ZO KSC, sleduje jak se uplatňují leninské normy v jejich stranické činnosti, tvůrčím způsobem hledá a rozvíjí nové formy a metody stran. práce.
- V souvislosti s prováděnými změnami org. struktury HS R a HV věnuje potřebnou pozornost organizaci stranické činnosti ZO KSC oblastních odborů HS R a zpracovává námět na neúčinnější formy práce s nimi pro HV KSC.

Tajemník pro ideologické otázky :

- provádí analýzu ideových postojů a názorů, pomáhá při vypracování koncepcí stranické výchovy a zodpovídá za její organizování;
- organizuje práci se stranickými informacemi se zaměřením na vyšší orgány a stranické organizace a na stranické kolektivy rezidentur;
- svou rozborovou a organizační činností vytváří předpoklady pro činnosti orgánu HV, ideologické komise a odborných orgánů HV v oblasti ideologické a informační.

Tajemník pro rozvědčíky - nelegály a pro práci s kandidáty rozvědky;

- náplň jeho činnosti je dána směrnicí, kterou schválil CUV v lednu t.r. za účasti některých ZO KSC. nelegální rozvědky při přípravě těchto směrnic;

- po dohodě s předsedou HV informuje před-
sednictvo HV dvakrát do roka o stavu stran-
nické práce s kandidáty neleg. rozvědky a
o stran. opatřeních, která činil v tomto
údobí ve styku se ZO KSC a příslušnými ná-
čelníky nelegální rozvědky;
- hodnocení jeho práce bude provádět 3 členná
komise HV, složená ze členů stran. organizací
nelegální rozvědky, za účasti zástupce stá-
vajících 11. a 12. ZO KSC, a předkládat před-
sednictvu HV ke schválení.

Kontrolní a revizní činnost bude prováděna
jedenkrát ročně členem KRK, určeným předse-
dnictvem KRK.

Pracovník pro evidenci, hospodaření a administrativu :

- provádí kádrovou evidenci členstva, eviden-
ci stranických průkazů, pracuje s přihláš-
kami k přijetí za člena strany, až po vydá-
ní stranického průkazu;
- zpracovává a odesílá ÚV KSC hlášení o po-
hybu členstva, provádí vyřazování a zařazo-
vání členů na centrále, legalizaci i vyřazo-
vání do zahraničí;
- připravuje podklady pro sestavení rozpočtu
HV, kontroluje plnění rozpočtu a vyplácí
běžné položky z pokladny HV, soustřeďuje pe-
níze za přísp. známky od ZO KSC a převádí je
na účet ÚV KSC; soustřeďuje výnosy jedno-
rázových sbírek a převádí je na příslušné
konto;
- eviduje stranické tresty, vyloučení z KSC,
výmazy stranických trestů - dbá o kádrovou
nomenklaturu z hlediska doplňování stranic-
kých materiálů;
- provádí záznamy z jednání předsed. CUV -
prezenci na jednání plén CUV a soustřeďuje
podkladové materiály jednání k založení;
- bude provádět práce spojené s evidencí čle-
nů ZO KSC na oblastní odbory HS R.

Písařka HV KSC :

- zajišťuje napsání a distribuci materiálu pro členy předsednictva a pléna HV k příslušným jednáním - vede evidenci odeslaných materiálů, psaní usnesení ze zasedání pléna ČUV a jejich odeslání dle rozdělovníků;
- přepisuje záznamy ze zasedání předsednictva a zápisy ze zasedání plén HV KSC;
- zajišťuje psaní, rozmnožení a distribuci výpisů z DZV, dálnopisů UV, potřebných informačních materiálů pro ZO a rezidentury; včetně oblastních odborů;
- zajišťuje svolání mimořádných plén HV KSC, předsednictev a aktivu předsedů ZO KSC - včetně řádných a další telefonická sdělení do ZO KSC nebo členů HV;
- má na starosti stranické materiály členů ZO KSC, soustředěné na HV KSC a to včetně doplňování o posudky zaslané ZO KSC - stejně tak odesílání posudků do příslušných ZO KSC;
- doplňuje evidenci členů výborů ZO KSC a členů a kandidátů HV KSC a KRK.
- V případě potřeby vypomáhá na úseku evidence a hospodaření HV KSC.

Uvedená systemizace sekretariátu HV odpovídá navrhované systemizaci HS R. Předpokládané funkční zařazení a funkční ohodnocení :

a) předseda (odpovídající funkč. zařazení náč. odboru)

. 3.900 - 4.700

- b) tajemníci (odpovídající zařazení st. ref. specialisté)
... .. 3.100 - 3.800
- c) pracovník pro evidenci (odpov. zař. ref. evidence)
... .. 1.600,- - 2.000
- d) písařka (odpov. zař. písařka na oper. odboru)
... .. 1.100 - 1.500

Návrh upouští od stanovení funkčního místa org. taj. pro styk a řízení stran. organizací oblastních odborů HS R a od uvolněného pracovníka pro činnost KRK.

CÚV předpokládá, že se výroční konference vyjádří i ke složení a obsahu činnosti sekretariátu stranického orgánu ve vztahu s uvedeným návrhem.